

Žiedinės ekonomikos gairių įgyvendinimas 2023 m.



Virginija Vingrienė
Aplinkos ministerija
Atliekų politikos grupė

2024-05-28



2023-06-21 LRV SPRENDIMU NR.21,2 PATVIRTINTOS LIETUVOS PERĖJIMO PRIE ŽIEDINĖS EKONOMIKOS IKI 2035 M. GAIRĖS

GAIRĖS NAUJO POBŪDŽIO EKONOMIKOS KRYPTĖIAI



- aplinkai draugiška gamyba,
- efektyvus išteklių naudojimas,
- tvarus ekonomikos augimas,
- inovatyvios technologijos,
- konkurencingumas,
- naujos darbo vietos,
- mažėjantis neigiamas poveikis aplinkai,
- optimalus vartojimas,
- atliekų mažėjimas

GAIRIŲ KRYPTYS



PRIEMONIŲ TIPAI

Investicinės (I) priemonės 30

- Dotacijos
- Finansinė parama
- Paskolos

Reguliacinės (R) priemonės 22

- Teisės aktų pakeitimai:
- taisyklės,
 - reikalavimai,
 - metodikos,
 - gamintojo atsakomybės taikymas
 - žalieji pirkimai

Komunikacinės (K) priemonės 3

- Viešinio kampanijos
- Edukacinės priemonės
- Mokymo programos

Analitinės (A) priemonės 3

- Analitinės
- Moksliniai tyrimai

Mišrios (M) priemonės 2

- I/K
- R/I

INVESTICIJŲ POREIKIS



Lėšų poreikis Žiedinės ekonomikos priemonėms (tūkst. Eur)	Iš viso	Žiedinei pramonei	Žiedinei statybai	Žiedinei bioekonomikai	Žiediniam transportui	Žiediniam atliekų naudojimui	Žiediniam vartojimui	Horizontaliam principui
Iš viso	4 443 913	238 050	3 129 022	400 000	442 600	214 476	4 600	15 165
Jau įgyvendinami projektai	4 267 788	78 050	3 129 022	400 000	442 500	201 476	4 600	12 140
Naujas lėšų poreikis perspektyvioms priemonėms įgyvendinti**	176 125**	160 000*	-	-	100	13 000	-	3 025

- * Dar viena Žiedinės pramonės krypties priemonė „Skatinti įmonių perėjimą link žiedinės ekonomikos“ planuojama finansuoti iš RRF (planuojamo 1 mlrd. eurų) plano „Naujos kartos Lietuva“ priemonėje „Paskolos įmonėms žaliosioms pramonės technologijoms įsigyti ir kurti bei aukštos pridėtinės vertės pramonės plėtrai“.
- ** **Naujoms priemonėms, kurioms reikalingos lėšos, neradus finansavimo šaltinio, bus įgyvendinamos mažesne apimtimi.**

Īpareigojimas teikti ataskaitas

EIM, SADM, ŠMSM



ŽŪM. SAM



SM EM



AM

2024-04-30

LRV

2024-06-01



Ataskaitos už 2023 m. Pristatymas 2024-05-28



PRIEMONĖS NR.	PRIEMONĖS PAVADINIMAS	ĮGYVENDINIMAS		ATSAKIN GA
		Pradžia	Pabaiga	
1.2.3.	Parama verslui kurti, siekiant remti žaliosios pertvarkos ir žiedinės ekonomikos tikslus	2023	2026	SADM
2.1.1.	Atlikti potencialių investuotojų, galinčių prisidėti prie žiedinės ir žaliosios ekonomikos plėtojimo Lietuvai ir ES svarbiose vertės grandinėse, analizę	2023	2030	VšĮ „Investuok Lietuvoje“
2.1.2.	Sukurti pramonei praktinių technologinių žinių ir sprendimų keitimosi platformą („Industry 4.0 Lab“)	2023	2026	EIM
2.2.3.	Skatinti aplinkai palankių produktų arba technologijų kūrimą ir (ar) diegimą	2023	2026	EIM
3.4.3.	Teisės aktai, nustatant pastatų atnaujinimo (modernizavimo) techninius reikalavimus, modulinių konstrukcijų iš organinių medžiagų ir kitus sprendimus		2023	AM
4.1.1.	Skatinti energetiškai efektyvias ir klimatui palankias investicijas taikant tiesioginę sėją	2023	2027	ŽŪM
4.1.2.	Finansuoti ekologinio ūkininkavimo plėtrą	2023	2027	ŽŪM
4.2.1.	Nustatyti reikalavimus medienos naudojimui statybos medžiagoms, naudojamoms žaliajai statybai	2023	2024	AM
6.1.1.	Formuoti efektyvesnę maisto švaistymo prevencijos politiką bendradarbiavimo platformoje, užtikrinant dalijimąsi gerąja patirtimi ir geriausių maisto švaistymo prevencijos sprendimų paieškas	2023	2025	AM
6.1.3.	Numatyti finansavimo priemonės, skatinančias paramą ir labdarą, mažinant maisto atliekų susidarymą pirminėje maisto produktų gamyboje ir jį perdirbant	2023	2027	ŽŪM
6.1.5.	Parengti statybinių atliekų nelaikymo atliekomis kriterijus	2023	2023	AM
6.2.3.	Peržiūrėti padangų, alyvos, akumuliatorių, baterijų, filtrų, amortizatorių, transporto priemonių ir EEĮ gamintojų atsakomybės principo teisės aktų reikalavimus, parengti pakeitimus	2023	2024	AM
6.2.7.	Sukurti pramonės atliekiškumo indekso skaičiavimo metodiką	2023	2024	VšĮ „Inovacijų agentūra“
6.2.8	Skatinti aplinkai draugiškų pažangių, t. y. tvarių produktų gamybą skatinančių technologijų kūrimą, demonstravimą MVĮ, veikiančiose S4 srityse	2023	2027	EIM
6.2.9	Sukurti antrinių žaliavų sistemą pramonei	2023	2025	VšĮ „Inovacijų agentūra“
6.3.1.	Patvirtinti teisės aktų pataisas, numatančius, kad gyventojams, kompostuojantiems namų ūkiuose susidarant biologines atliekas, būtų sudaryta galimybė skaičiuoti mažesnį atliekų tvarkymo mokestį	2023	2023	AM

Įvykdytos priemonės

- **3.4.3. Pastatų atnaujinimo teisės aktai (2023-2023) - AM |**
- **6.2.3. Padangų, alyvos, akumuliatorių, baterijų, filtrų, amortizatorių, transporto priemonių ir EEĮ gamintojų atsakomybės principo pakeitimai (2023-2024) - AM |**
- **|6.1.5. Statybinių atliekų nelaikymo atliekomis kriterijai (2023) - AM**



Vykdomos priemonės

- **1.2.3. Parama verslui, remiant žaliajos pertvarkos ir žiedinės ekonomikos darbo vietas (2023-2026) SADM**
- **2.2.3. Aplinkai palankių produktų ir technologijų skatinimas (2023-2026) - EIM**
- **4.1.1. Energetiškai efektyvių ir klimatui palankių investicijų skatinimas (2023-2027) – ŽŪM**
- **4.1.2 Ekologinio ūkininkavimo veiklos finansavimas (2023-2027)/ŽŪM**
- **6.1.3. Maisto švaistymo prevencijos finansavimas (2023-2027) - ŽŪM**
- **6.2.8. Tvarių produktų gamybos skatinimas (2023-2027) - EIM**

RESEARCH PROCESS



Pradėtos vykdyti priemonės

- **2.2.3 Praktinių technologinių žinių ir sprendimų keitimosi platformą („Industry 4.0 Lab“ (2023-2026) - EIM**
- **6.1.1 Bendradarbiavimo platforma dėl maisto švaistymo prevencijos politikos (2023-2025)/AM**
|
- **6.2.7 Sukurti pramonės atliekiškumo indekso skaičiavimo metodiką (2023-2024)/Inovacijų agentūra**
- **6.2.9 Sukurti antrinių žaliavų sistemą pramonei (2023-2024)/Inovacijų agentūra**



Vėluojančios priemonės

- **4.2.1 Medienos naudojimo tradicinėse statybose reikalavimai (2023) - AM |MĮ Projektas parengtas**
- **6.3.1 Kompensacijos kompostuojantiems biologines atliekas (ATĮ) pakeitimas (2023) - AM**



Dar nepradėtos vykdyti priemonės



- 2.1.1. Potencialių investuotojų į žiedinės ir žaliosios ekonomikos plėtojimą svarbiose vertės grandinėse, analizė/ (2023-2030) / VšĮ „Investuok Lietuvoje“

Priemonės, kurių nuspręsta atsisakyti

- **1.2.4 Skaitmeninių–žiedinių technologijų, sistemų (skaitmeninių–žiedinių dvynių) įsigijimas (2025-2026), EIM**

Atlikus kaštų ir naudos analizę ir atsižvelgiant, kad Energetikos ministerija taip pat nusimatė panašią priemonę NEKS plane, išvengiant priemonių dubliavimo





Kompensacijos remontuojantiems daiktus
**Naujai planuojamos
priemonės, kurias
būtina įtraukti į gaires**

Finansavimą patvirtinantys dokumentai

- Regioninė pažangos priemonė Nr. 02-001-06-10-01(RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“
- Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos pažangos priemonės 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų naudojimą“
- Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 02-001-06-10-03 „Skatinti atliekų prevenciją“
- Ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-001-01-04-02 „Skatinti įmones pereiti link neutralios klimatui ekonomikos“

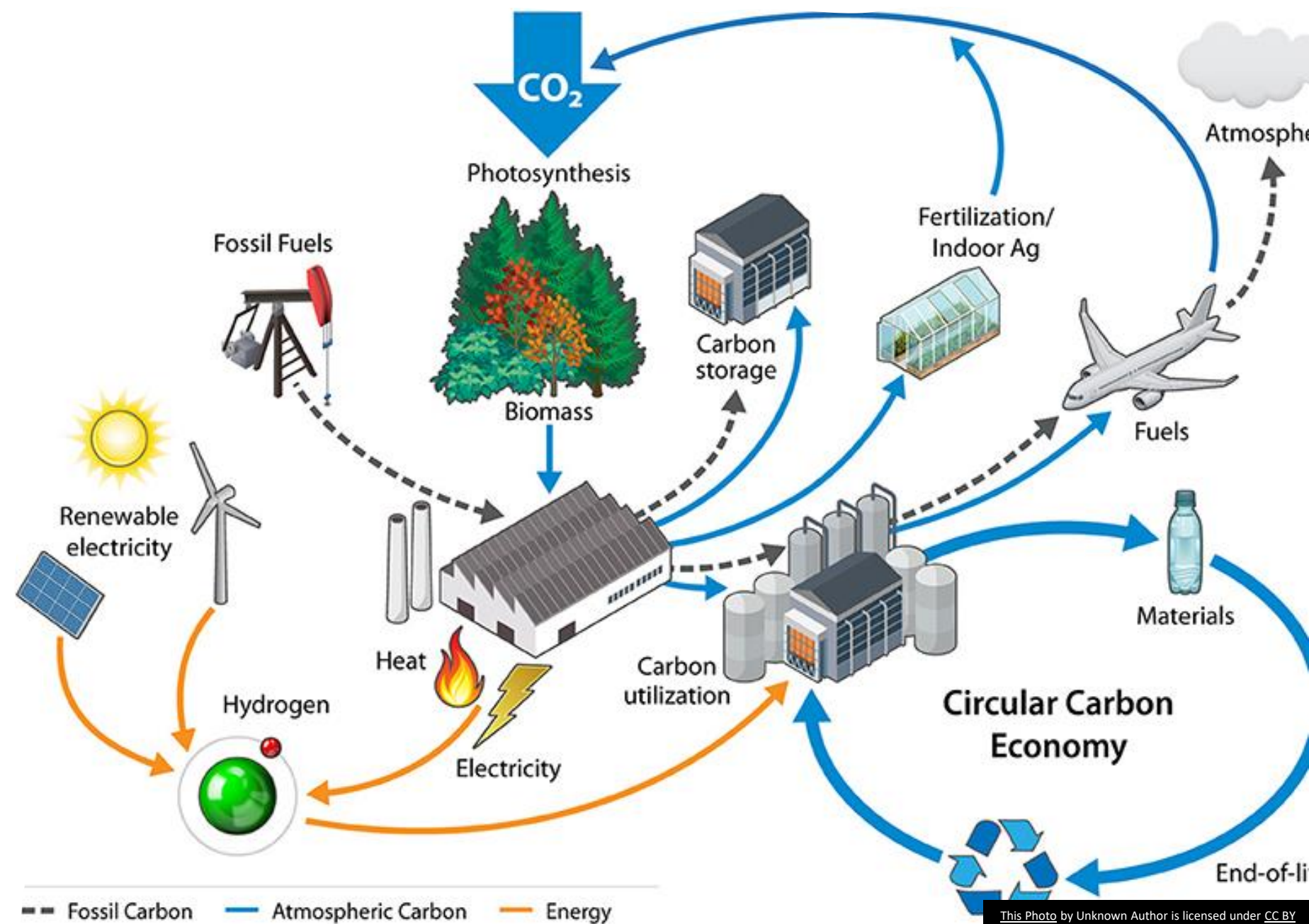
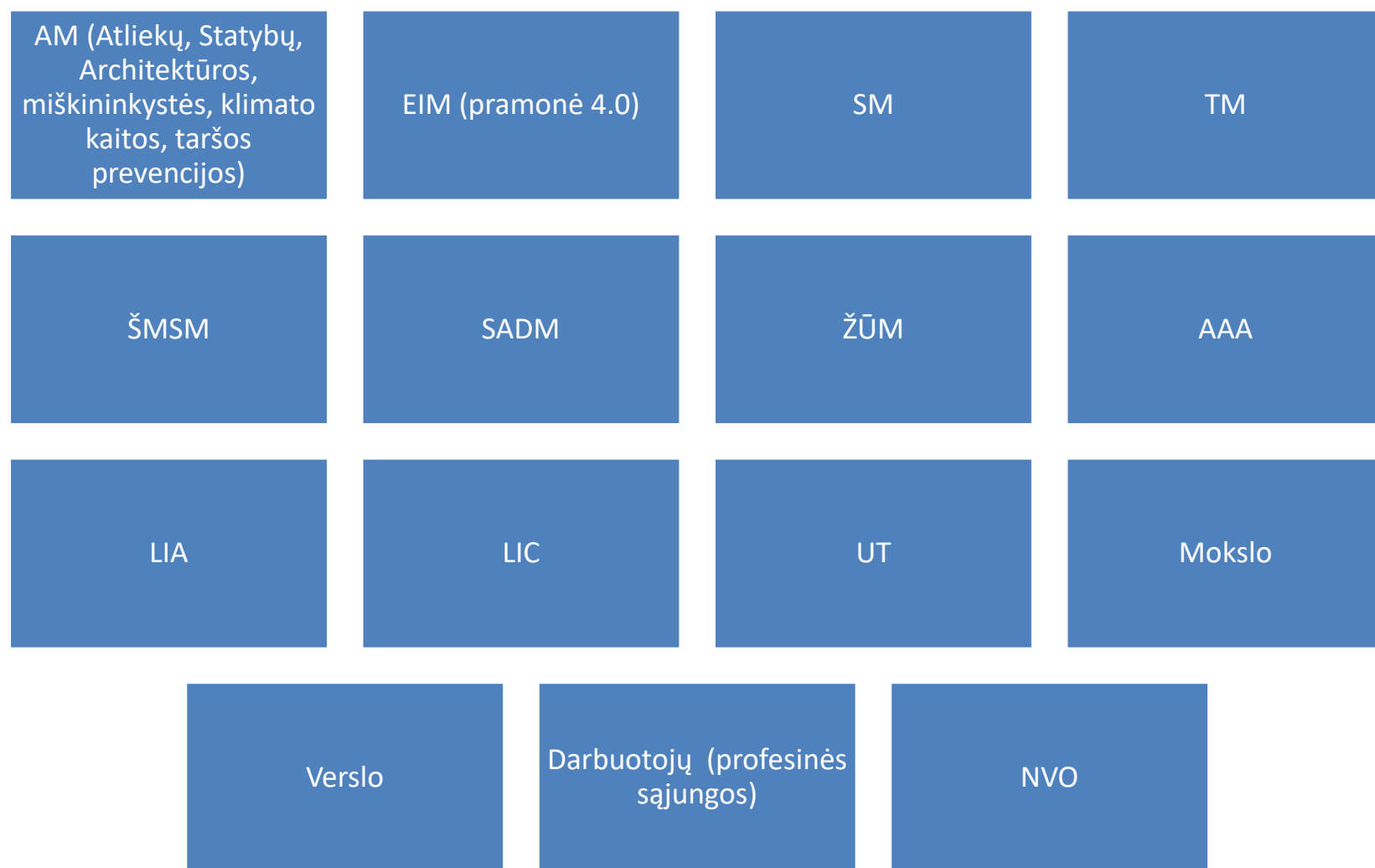


ŽEG įgyvendinimo institucija



- **Užtikrinti horizontalaus principo įgyvendinimą ES, nacionaliniu, regioniniu, vietos ir tarptautiniu lygiu, paskirti instituciją, atsakingą už žiedinės ekonomikos stebėsenos vykdymą, siekiant proveržio šioje srityje šalies ir tarptautiniu mastu, patvirtinti žiedinės ekonomikos įgyvendinimo stebėsenos ir valdymo modelį, prireikus – jį skaitmenizuoti.**

Institucija sprendimų paieškai



Stebėsenos skaitmeninio poreikis

Valstybė narė	1990 m. (milijonais tonų)	Baziniais metais ⁽¹⁾ (milijonais tonų)	2005 m. (milijonais tonų)	Pokytis 2004–2005 m. (milijonais tonų)	Pokytis 2004–2005 m. (%)	Pokytis 1990– 2005 m. (%)	Pokytis baziniai metai– 2005 m. (%)	2008–2012 m. tikslai pagal Koto protokolą ir „ES naštos pasidalinimas“ (%)
Airija	55,4	55,8	69,9	1,3	1,9 %	20,3 %	25,4 %	13,0 %
Austrija	79,1	79,0	93,3	2,1	2,3 %	18,0 %	18,1 %	-13,0 %
Belgija	146,8	146,9	143,8	-3,8	-2,6 %	-1,3 %	-2,1 %	-7,5 %
Bulgarija	116,1	132,1	69,8	0,9	1,3 %	-39,9 %	-47,2 %	-8,0 %
Čekijos Respublika	196,2	196,3	145,6	-1,5	-1,0 %	-25,8 %	-25,8 %	-8,0 %
Danija	69,0	69,3	63,9	-4,3	-6,3 %	-7,4 %	-7,8 %	-21,0 %
Estija	43,6	43,0	20,7	-0,5	-2,3 %	-52,8 %	-52,0 %	-8,0 %
Graikija	108,7	111,1	139,2	1,6	1,3 %	28,0 %	25,4 %	25,0 %
Ispanija	287,4	289,4	440,6	15,4	3,6 %	63,3 %	62,3 %	16,0 %
Italija	619,6	619,6	682,2	1,7	0,3 %	12,1 %	12,1 %	-6,6 %
Jungtinė Karalystė	771,4	779,9	657,4	-3,0	-0,5 %	-14,8 %	-15,7 %	-12,5 %
Kipras	6,0	6,0	9,9	0,0	0,2 %	63,7 %	63,7 %	-
Latvija	26,4	26,9	10,9	0,2	1,5 %	-59,9 %	-59,0 %	-8,0 %
Lenkija	486,2	590,9	399,0	2,3	0,0 %	-18,0 %	-32,0 %	-8,0 %
Lietuva	48,1	48,1	22,6	1,5	7,2 %	-53,0 %	-53,1 %	-8,0 %
Luksemburgas	12,7	12,7	12,7	-0,1	-0,4 %	0,4 %	0,4 %	-28,0 %
Malta ⁽²⁾	2,2	2,2	3,4	0,2	6,1 %	54,8 %	54,8 %	-
Nyderlandai	213,0	214,6	212,1	-6,3	-2,9 %	-0,4 %	-1,1 %	-6,0 %
Portugalija	59,9	60,9	65,5	0,9	1,0 %	42,8 %	40,4 %	27,0 %
Prancūzija	564,2	563,9	553,4	-2,7	-0,5 %	-1,9 %	-1,9 %	0,0 %
Rumunija	248,7	282,6	163,7	-6,4	-4,0 %	-38,2 %	-45,6 %	-8,0 %
Slovakija	73,0	73,4	48,7	-0,8	-1,0 %	-33,3 %	-33,6 %	-8,0 %
Slovėnija	18,4	20,2	20,3	0,4	2,1 %	10,2 %	0,4 %	-8,0 %
Suomija	71,2	71,1	69,3	-11,9	-14,6 %	-2,7 %	-2,6 %	0,0 %
Švedija	72,2	72,3	67,0	-2,7	-3,9 %	-7,3 %	-7,4 %	4,0 %
Vengrija	98,7	123,0	80,5	1,0	1,2 %	-18,4 %	-34,5 %	-6,0 %
Vokietija	1 227,9	1 232,6	1 001,5	-23,5	-2,3 %	-18,4 %	-18,7 %	-21,0 %
ES-15	4 257,2	4 278,8	4 192,0	-35,2	-0,8 %	-1,5 %	-2,0 %	-8,0 %
ES-27	5 620,8	Netaikoma ⁽³⁾	5 177,0	-37,8	-0,7 %	-7,8 %	Netaikoma ⁽³⁾	Netaikoma ⁽³⁾

Ačiū už dėmesį!

virginija.vingrienė@am.lt

A circular economy is possible and brings
new opportunities.

